

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Факультет цивільного захисту

Кафедра піротехнічної та спеціальної підготовки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник факультету цивільного захисту

_____ Микола УДЯНСЬКИЙ
(підпис)

“ _____ ” _____ 20__ р.

ПРОГРАМА

навчально-ознайомчої практики здобувачів вищої освіти 2-го курсу на посадах піротехнічних груп ОРС ЦЗ ДСНС України

«Старший сапер»

професійна обов'язкова

(обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)

Інженерне забезпечення саперних, піротехнічних та вибухових робіт
(назва освітньої програми)

підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
(найменування освітнього ступеня)

у галузі знань 26 «Цивільна безпека»
(код та найменування галузі знань)

за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»
(код та найменування спеціальності)

мова навчання українська

2023 рік

Програма навчально-ознайомчої практики здобувачів вищої освіти 2-го курсу на посадах «Старший сапер» ОРС ЦЗ ДСНС України розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Інженерне забезпечення саперних, піротехнічних та вибухових робіт» для підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань «26 Цивільна безпека» за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»

Розробники: Заступник начальника кафедри піротехнічної та спеціальної підготовки, к.т.н. Василь МАТУХНО.
Доцент кафедри піротехнічної та спеціальної підготовки, к.т.н., доцент, Ігор ТОЛКУНОВ.

Рецензент: Черниш Р.А. - Доцент кафедри спеціальної та фізичної підготовки, факультету оперативно-рятувальних сил, Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, к.т.н., полковник служби цивільного захисту.
Нікітчин В.В. - Начальник групи піротехнічних робіт ЧПР та ГР АРЗ СП ГУ ДСНС України у Житомирській області, майор служби цивільного захисту.

Програму навчально-ознайомчої практики рекомендовано кафедрою піротехнічної та спеціальної підготовки

Протокол від «03» _____ 08 _____ 2023 року № 1
Т.в.о. начальника кафедри піротехнічної та спеціальної підготовки

_____ Василь МАТУХНО
(підпис) (Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

«_____» _____ 2023 року

Схвалено проектною групою освітньої програми «Інженерне забезпечення саперних, піротехнічних та вибухових робіт»

Гарант освітньої програми

_____ Ігор ТОЛКУНОВ
(підпис) (Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

«_____» _____ 2023 року

Робочу програму навчально-ознайомчої практики ухвалено вченою радою факультету цивільного захисту

Протокол від «22» _____ 08 _____ 2023 року № 12

Голова вченої ради факультету цивільного захисту

_____ Микола УДЯНЬСЬКИЙ
(підпис) (Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

«_____» _____ 2023 року

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ

1. Мета та завдання практики

Навчально-ознайомча практика здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 «Цивільна безпека», спеціальністю 263 «Цивільна безпека», освітньо-професійна програма «Інженерне забезпечення саперних, піротехнічних та вибухових робіт» є складовою частиною процесу підготовки бакалаврів, обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття відповідного кваліфікаційного рівня.

Навчально-ознайомча практика має на меті:

Ознайомчий характер з елементами навчання для закріплення і вдосконалення одержаних здобувачами вищої освіти (ЗВО) теоретичних знань, вмінь та практичних навичок на етапі формування розуміння про роботу піротехнічних підрозділів, а саме:

- вимог законів та інших нормативно правових актів з питань цивільного захисту, які регламентують функціонування оперативно-рятувальних служб;
- вимог керівних документів, які регламентують організацію піротехнічних робіт з виявлення та знешкодження вибухонебезпечних предметів на території України та користування ними при виконанні практичних завдань за призначенням;
- правил та норм з охорони праці, виробничої санітарії, пожежної безпеки та охорони навколишнього середовища;
- організаційно-штатної структури піротехнічних підрозділів та їх можливостей;
- правил і методів організації проведення піротехнічних робіт;
- технічних характеристик приладів та устаткування для проведення піротехнічних робіт;
- класифікації та ідентифікації боєприпасів військового призначення;
- заходів безпеки при виконанні підривних робіт, поводженні з вибуховими речовинами, засобами підриву та вибухонебезпечними предметами;
- виконання заходів при здійсненні контрольованого підриву зарядів вибухових речовин електричним, вогневим та радіокерованим способами;
- опанування та практичного виконання обов'язків старшого сапера групи піротехнічних робіт ОРС ЦЗ ДСНС України з ідентифікації та класифікації вибухонебезпечних предметів військового призначення;
- правил та порядку зберігання, збереження, обліку, використання та випробування вибухових речовин, засобів підриву на складах та при їх використанні для знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів на території України;
- правил та порядку зберігання, збереження та обліку боєприпасів та вибухових матеріалів при ліквідації наслідків вибухів на складах, базах зберігання та арсеналах інженерних, артилерійських та ракетних боєприпасів Міністерства оборони України у складі зведеного піротехнічного загону ДСНС України.

Залучення тих, хто проходить практику до виконання завдань за призначенням повинно здійснюватись під керівництвом та безпосереднім контролем керівника практики та штатних осіб групи піротехнічних робіт ОРС ЦЗ ДСНС України.

Формування у ЗВО професійних умінь та навичок для виконання майбутніх функціональних обов'язків та завдань за призначенням.

Виховання потреби систематичного поновлювання своїх знань та творчого використання їх в практичній діяльності.

Збір і узагальнення ЗВО інформації про майбутні функціональні обов'язки та завдання за призначенням з метою її використання в навчальному процесі.

Прищеплення інтересу та поваги до вибраної спеціальності.

Глибоке і всебічне вивчення ділових та моральних якостей ЗВО для більш доцільного їх використання за місцем майбутнього працевлаштування.

2. Організація та керування навчально-ознайомчою практикою здобувачів вищої освіти

Практика здійснюється відповідно до пункту 4 розділу III, пунктів 5, 6, 7 розділу IV наказу МВС від 26.05.2021 № 412 «Про затвердження Порядку підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 червня 2020 р. за № 496/34779 та додатку до листа ДСНС 15.07.2022 № 02-3888/285.

Організацію проведення практики ЗВО денної форми навчання за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 «Цивільна безпека», спеціальністю 263 «Цивільна безпека», освітня програма «Інженерне забезпечення саперних, піротехнічних та вибухових робіт» забезпечує Національний університет цивільного захисту України.

Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює керівник практики від ЗВО ЦЗ. Організаційні питання, пов'язані з проведенням практики, визначаються наказом Начальника частини (підрозділу) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України, в якій організована практика ЗВО.

Напередодні практики з ЗВО та відповідальними за організацію практики керівництвом факультету цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України проводиться інструктаж, на якому доводиться наказ, призначаються безпосередні керівники практики, проводиться інструктаж ЗВО з організаційних питань та безпеки праці.

Безпосередніми керівниками практики призначаються найбільш підготовлені науково-педагогічні працівники кафедри піротехнічної та спеціальної підготовки факультету цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України та частини (підрозділу) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України, які мають відповідний кваліфікаційний рівень і достатній практичний досвід, високі ділові та моральні якості.

Під час практики практиканти підпорядковуються начальнику групи

піротехнічних робіт частини (підрозділу) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України, і який на цей період є для них прямим начальником.

Керування практикою здійснюється керівниками структурних підрозділів, в яких вона проводиться.

На них покладаються персональна відповідальність за якість проведення практики та такі обов'язки:

- забезпечення необхідних умов для виконання практикантами програм, календарних графіків проходження практики у повному обсязі та контроль за їх реалізацією, встановлення режиму роботи практикантів;
- підбір безпосередніх керівників практики з числа працівників структурного підрозділу і подання їх кандидатур до органу або підрозділу цивільного захисту для внесення до відповідного наказу;
- роз'яснення практикантам їх правового статусу;
- проведення інструктажів з практикантами, ознайомлення з оперативною обстановкою, завданнями, функціями підрозділу, його структурою, внутрішнім розпорядком, правилами безпеки праці;
- надання практикантам і керівникам практики від ЗВО ЦЗ можливості користуватись службовими приміщеннями, технічними засобами, нормативною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики;
- створення для практикантів необхідних житлово-побутових умов, а також забезпечення необхідним майном, службовими бланками, літературою тощо;
- контроль виконання практикантами календарних графіків проходження практики;
- аналіз роботи практикантів і надання їм допомоги у виконанні програми практики;
- забезпечення обліку виходу на службу (роботу) практикантів;
- інформування ЗВО ЦЗ про порушення практикантами трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку підрозділу та про інші порушення;

На безпосередніх керівників практики покладаються такі обов'язки:

- ознайомлення практикантів з оперативною обстановкою в підрозділі, на ділянці (об'єкті, у районі), де організована практика, характером та особливостями роботи;
- проведення обов'язкових інструктажів з охорони праці: вступного та первинного на робочому місці;
- особистий контроль за роботою практикантів під час виконання підрозділом оперативних дій за призначенням;
- щоденний облік та оцінка роботи практикантів, контроль за виконанням програми практики, внутрішнього розпорядку;
- складання характеристик на практикантів по закінченню практики, подання їх на затвердження керівнику органу або підрозділу цивільного захисту (не пізніше ніж за три дні до завершення практики). Зазначена характеристика після складання в ЗВО ЦЗ завіків з практики долучається до особової справи ЗВО;
- підготовка для керівника органу або підрозділу цивільного захисту

матеріалів за підсумками проходження практики з метою узагальнення і вироблення пропозицій щодо вдосконалення організації практики.

Керівникам практики та їх безпосереднім начальникам забороняється:

- допускати використання практикантів на роботах, що не відповідають програмі практики, залучати їх до завдань, виконання яких пов'язане з ризиком для життя і здоров'я або може призвести до неправомірних дій через їх недостатню фахову підготовленість;
- переміщення їх з однієї бази практики до іншої без погодження з ЗВО ЦЗ.

Під час проходження практики практиканти підпорядковуються начальнику підрозділу, в якому вони проходять практику, і який на цей період є для них прямим начальником.

3. Обов'язки і права здобувачів вищої освіти

Під час підготовки вивчити програму практики.

Після прибуття на місце практики:

- відрекомендуватися Начальнику частини (підрозділу) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України та ознайомити його з програмою практики;
- вивчити план роботи, завдання, які стоять перед частиною (підрозділом) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України, розпорядок дня, ознайомитись з функціями, обов'язками працівників піротехнічної групи;
- пройти ввідний інструктаж та вивчити організаційні та інженерно-технічні заходи щодо забезпечення безпечного виконання завдань за призначенням в ході практики.

У ході практики ЗВО зобов'язаний:

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
- дотримуватися заходів особистої безпеки, правил охорони праці, техніки безпеки;
- виконувати розпорядок дня, установлений у підрозділі за місцем проходження практики, дотримуватися дисципліни і правил, які діють у місці його проходження.
- вести щоденник та щоденно звітувати безпосередньому керівникові практики про виконану роботу;
- виявляти організованість, ініціативу, дотримуватись вимог чинного законодавства України;
- вивчити накази, інструкції, стандартні оперативні процедури, огляди, керівні і нормативні документи, особливо наказ МНС України № 791 від 20.09.2010 р. «Про затвердження Інструкції з організації та проведення робіт з розмінування місцевості та територій України підрозділами та спеціалізованими підприємствами МНС», що стосуються організації техніки безпеки при виконанні підривних робіт та повсякденних завдань, правил пожежної безпеки, досвід і практику залучення частини (підрозділу) ОРС ЦЗ

ДСНС України з цих питань;

- вивчити організаційно-штатну структуру піротехнічних підрозділів та їх можливості;
- вивчити правила і методи організації проведення піротехнічних робіт;
- вивчити технічні характеристики приладів та устаткування для проведення піротехнічних робіт;
- вивчити теоретичні питання, що стосуються класифікації та ідентифікації вибухонебезпечних предметів військового призначення, практично відпрацювати їх при виконанні завдань за призначенням в займаній посаді;
- опанувати та практично виконувати обов'язки старшого сапера групи піротехнічних робіт ОРС ЦЗ ДСНС України з ідентифікації та класифікації вибухонебезпечних предметів військового призначення (без виконання завдань, пов'язаних з підвищеною небезпекою);
- виконати заходи при здійсненні контрольованого підриву зарядів вибухових речовин електричним та вогневим способами;
- брати участь у громадському житті колективу;
- своєчасно складати заліки з практики;
- за результатами завершення практики скласти звіт про практику за встановленою формою (додаток 2), погодити його у керівника практики і затвердити у керівника структурного підрозділу, в якому проводилась практика;
- під час проходження практики дотримуватись правил безпеки праці.

У ході практики ЗВО має право практично брати участь у виконанні робіт:

- при здійсненні контрольованого підриву зарядів вибухових речовин електричним та вогневим способами;
- з приладами пошуку на безпечній території;
- проведення ідентифікації навчальних ВВП;
- вилучення та знешкодження навчальних ВВП;
- обслуговування піротехнічного майна та техніки підрозділу;
- роз'яснення населенню щодо заходів безпеки та правил поведінки при виявленні ВВП.

ЗВО мають право:

- ознайомлюватись з усіма службовими документами в обсязі завдань, визначених програмою та їхніми індивідуальними планами;
- підписувати від свого імені складені за дорученням керівника практики документи;
- користуватись технічними та іншими засобами, наявними у відповідному підрозділі;
- вносити пропозиції Начальнику частини (підрозділу) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України та керівництву Національного університету цивільного захисту України щодо вдосконалення організації і проведення практики, навчального процесу.

У кінці практики ЗВО складає звіт, який затверджується начальником підрозділу Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України

(Додаток 2).

В звіті необхідно відобразити:

- назву частини (підрозділу) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України, його структуру та коротку характеристику;
- підсумки виконання програми практики (що конкретно зроблено, що вивчено, узагальнено, відпрацьовано практично);
- висновки щодо позитивних моментів організації та проходження практики;
- труднощі і недоліки, які були у період проходження практики, недостатність знань, отриманих під час навчання;
- пропозиції щодо удосконалення навчального процесу та поліпшення організації практики в частинах (підрозділах) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України.

До звіту додаються матеріали, в яких вміщено узагальнення (копії службових документів, виконаних в ході практики, довідки, плани, рішення зборів, матеріали наочної агітації тощо).

Звіт затверджується начальником частини (підрозділу) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України та скріплюється печаткою, підписується ЗВО, керівником практики від підрозділу (начальником групи піротехнічних робіт), в якому проходила практику та керівником практики від Національного університету цивільного захисту України.

В кінці стажування на кожного здобувача вищої освіти його безпосереднім керівником практики від підрозділу, на посаду по штатному розпису якого призначався здобувач вищої освіти для її проходження, складається письмовий відгук про підсумки практики (в додатку 1).

У відгуку відображається:

- повнота і якість виконання ЗВО програми, плану практики;
- ступінь самостійності ЗВО при виконанні обов'язків на посаді, на яку згідно з наказом Начальника частини (підрозділу) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України призначався на ЗВО для проходження практики, організаторські здібності, ініціативність, вимогливість та ретельність;
- рівень теоретичних знань, практичних вмінь та навичок, вміння застосовувати теоретичні знання на практиці;
- знання техніки та технічних засобів, основ їх застосування та експлуатації;
- якість проведених занять та інших заходів з особовим складом в ході практики, якщо таке мало місце;
- вміння організовувати та проводити виховну роботу;
- участь в суспільному житті підрозділу (групи піротехнічних робіт);
- стан дисципліни, моральні якості, відношення до роботи, та інші питання, які характеризують особисті якості ЗВО;
- висновки про якість підготовки ЗВО до виконання обов'язків на посаді, на якій проходив практику.

Відгук скріплюється гербовою печаткою та підписується керівником практики від підрозділу.

4. Підведення підсумків навчально-ознайомчої практики

4.1. Керівник практики організовує приймання заліку від практикантів в останні дні проходження практики. Результати заліків повинні мати оцінку за практику, яка заносяться до характеристики практиканта та надсилається до ЗВО ЦЗ.

4.2. Після закінчення практики практиканти у ЗВО ЦЗ звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання.

Практиканти подають такі документи (згідно листа ДСНС України № 02-3888/285 від 15.07.2022 «Про надання Методичних рекомендацій щодо проведення практики курсантів та слухачів закладів вищої освіти цивільного захисту»):

- щоденник практики;
- звіт про практику;
- характеристику з виставленою оцінкою від бази практики яка відражає обсяг та якість виконання програми практики, рівень підготовки практиканта до виконання службових обов'язків та вміння реалізувати набуті теоретичні знання на практиці, навички практиканта складати службові документи, особисті моральні якості, дисциплінованість тощо;
- документи (копії документів), наявність яких передбачена програмою практики. Щоденник практики, звіт про практику та характеристика затверджуються керівниками відповідних структурних підрозділів бази практик. Підпис керівника структурного підрозділу засвідчується печаткою.

4.3. Для прийняття остаточного заліку з практики у ЗВО ЦЗ призначається комісія за наказом ректора, до складу якої входять керівники практики від ЗВО ЦЗ та науково-педагогічні працівники кафедри піротехнічної та спеціальної підготовки факультету цивільного захисту. До залікової відомості виставляється усереднена оцінка з характеристики, звіту та підсумків заліку. Оцінка вноситься в додаток до диплому.

4.4. Практиканту, який не виконав програму практики, може бути надано право проходження практики повторно в період канікулярної відпустки.

4.5. Загальні підсумки практики і заходи щодо її подальшого вдосконалення обговорюються в НУЦЗ України на загальному зборі курсу.

РЕКОМЕНДОВАНИЙ ЗМІСТ

програми навчально-ознайомчої практики здобувачів вищої освіти підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 «Цивільна безпека», спеціальністю 263 «Цивільний безпека», освітня програма «Інженерне забезпечення саперних, піротехнічних та вибухових робіт»

№ з/п	Робота для виконання	Звітний матеріал
1	Ознайомитись з:	
1.1	функціональними обов'язками посадових осіб підрозділу (групи піротехнічних робіт) – старшого сапера відділення групи піротехнічних робіт ОРС ЦЗ ДСНС України	Відмітка у щоденнику
1.2	організаційно-штатною структурою підрозділу Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України в цілому та основних підрозділів	Відмітка у щоденнику
1.3	основними виробничими та організаційними процесами частини (підрозділу) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України	Відмітка у щоденнику
1.4	постановами, розпорядженнями, наказами, методичними й іншими нормативними документами щодо діяльності частини (підрозділу) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України, необхідними стандартами і технічними умовами	Відмітка у щоденнику
2	Вивчити:	
2.1	нормативно-правові документи які, регламентують порядок та правила зберігання, збереження, обліку, використання та випробування вибухових речовин та засобів підриву, організацію робіт з виявлення та знешкодження вибухонебезпечних предметів, особливо наказ МНС України № 791 від 20.09.2010 р. «Про затвердження Інструкції з організації та проведення робіт з розмінування місцевості та територій України підрозділами та спеціалізованими підприємствами МНС»	Відмітка у щоденнику
2.2	вимоги відповідних нормативно-правових документів щодо кримінальної відповідальності за порушення порядку та правил зберігання, збереження, обліку, використання та випробування вибухових речовин та засобів підриву, організації робіт з виявлення та знешкодження вибухонебезпечних предметів	Відмітка у щоденнику
2.3	функціональні обов'язки старшого сапера відділення, на які призначено ЗВО відповідно до наказу Начальника частини (підрозділу) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України	Відмітка у щоденнику

№ з/п	Робота для виконання	Звітний матеріал
2.4	організаційно-штатну структуру піротехнічного відділення/групи/частини/загону ОРС ЦЗ ДСНС України та її можливості	Відмітка у щоденнику
2.5	правила і методи організації проведення піротехнічних робіт	Відмітка у щоденнику
2.6	технічні характеристики приладів та устаткування для проведення піротехнічних робіт	Відмітка у щоденнику
2.7	порядок ідентифікації та класифікації боєприпасів військового призначення	Відмітка у щоденнику
2.8	сучасні зразки інженерних боєприпасів та гранат, які використовує росія у війні проти України, а також, які надаються Україні союзниками	Відмітка у щоденнику
2.9	сучасні артилерійські боєприпаси та підричники до них, які використовує росія у війні проти України, а також, які надаються Україні союзниками	Відмітка у щоденнику
2.10	сучасні авіаційні бомби та підричники до них, які використовує росія у війні проти України, а також, які надаються Україні союзниками	Відмітка у щоденнику
2.11	принципи ідентифікації інженерних боєприпасів та гранат з врахування досвіду практичних підрозділів за період воєнного стану	Відмітка у щоденнику
2.12	принципи ідентифікації артилерійських та мінометних боєприпасів з врахування досвіду практичних підрозділів за період воєнного стану	Відмітка у щоденнику
2.13	принципи ідентифікації авіаційних боєприпасів та підричників до них з врахування досвіду практичних підрозділів за період воєнного стану	Відмітка у щоденнику
2.14	порядок організації та проведення вибухових робіт із застосуванням вогневого та електричного способів підриву	Відмітка у щоденнику
2.15	заходи безпеки при виконанні підривних робіт, поводженні з вибуховими речовинами, засобами підриву та вибухонебезпечними предметами	Відмітка у щоденнику
2.16	правила та порядок зберігання, збереження, обліку, використання та випробування вибухових речовин, засобів підриву та технічних засобів, які використовуються при знешкодженні та знищенні вибухонебезпечних предметів	Відмітка у щоденнику
2.17	порядок знешкодження і знищення вибухонебезпечних предметів на підривних майданчиках, заходи при здійсненні контрольованого підриву зарядів вибухових речовин	Відмітка у щоденнику
2.18	порядок визначення необхідної кількості вибухових	Відмітка у

№ з/п	Робота для виконання	Звітний матеріал
	речовин та засобів підриву, енергетичних ресурсів при організації та виконанні завдань за призначенням з урахуванням підвищених вимог до охорони навколишнього середовища	щоденнику
3	Прийняти участь:	
3.1	у процесі виконання завдань за призначенням, що стосуються питань ідентифікації та класифікації вибухонебезпечних предметів військового призначення, в межах функціональних обов'язків начальника відділення (без залучення до виконання завдань з підвищеною безпекою)	Відмітка у щоденнику
3.2	у роботах, пов'язаних зі знищенням вибухонебезпечних предметів військового призначення на підіривних майданчиках (без залучення до виконання завдань з підвищеною безпекою) та здійсненні контрольованого підриву заряду вибухової речовини вогневим та електричним способом	Відмітка у щоденнику
3.3	у роз'яснювальній роботі населенню щодо заходів безпеки та правил поведінки при виявленні ВВП	Відмітка у щоденнику

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення» (ВВР, 2005, № 6, ст. 138), (редакція від 18.12.2019 р).

2. Закон України «Про перевезення небезпечних вантажів» (ВВР, 2000, № 28, ст. 222), (редакція від 01.01.2022 р.).

3. Постанова КМ України № 2294 від 11.12.1999 р. (редакція від 21.09.2018 р.) «Про упорядкування робіт з виявлення, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів».

4. Постанова КМ України № 368-2004-п від 24.03.2004 р. (редакція від 31.12.2021 р.) «Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнями».

5. Наказ МНСУ/МОУ/МТтаЗУ/АДПСУ № 405/223/625/455 від 27.05.2008 р. (редакція від 21.07.2023 р.) «Про організацію робіт з виявлення, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів на території України та взаємодію під час їх виконання».

6. Постанова КМ України № 413 від 20.08.2014 р. «Про затвердження Порядку надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення»

7. Окреме доручення Голови ДСНС від 14.12.2021 № В-485 «Порядок оперативного реагування органів та підрозділів цивільного захисту на повідомлення про виявлення вибухонебезпечних предметів».

8. Окреме доручення Голови ДСНС від 21.10.2021 № В-383 «Тимчасовий порядок організації та ведення органами та підрозділами цивільного захисту вибухових робіт».

9. Єдині правила безпеки при підричних роботах. НПАОП 0.00-1.17-92. Х., Вид. «Форт». 2008. 200 с.

10. В.В. Барбашин, О.О. Назаров, В.В. Рютин, І.О. Толкунов. Основи організації піротехнічних робіт. Навч. посіб. Харків, ВРВД УЦЗУ. 2010. 353 с.

Т.в.о. начальника кафедри
піротехнічної та спеціальної підготовки

_____

(підпис)

Василь МАТУХНО

(прізвище та ініціали)

«___» _____ 202__ року

Додаток 1
до Методичних рекомендацій
щодо проведення практики
здобувачів вищої освіти
закладів вищої освіти
цивільного захисту

Затверджую

Начальник _____

(найменування підрозділу)

_____
(спеціальне звання)

_____
(підпис) (ініціали, прізвище)

«____» _____ 202__ року

МП

_____
(повне найменування ЗВО ЦЗ)

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____
(вид і назва практики, підрозділ, посада, на якій проводиться практика)

здобувач вищої освіти _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

факультет _____

освітній рівень _____

спеціальність _____

освітня програма _____

_____ курс, навчальна група _____

Прибув у підрозділ

(повна назва підрозділу)

« _____ » _____ 202__ року

М П

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підрозділу

(повна назва підрозділу)

« _____ » _____ 202__ року

М П

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Індивідуальне завдання на практику

Головні питання, що необхідно відпрацювати при виконанні індивідуального завдання:

До захисту подати:

Керівник навчально-ознайомчої практики _____
від НУЦЗ України

(посада керівника навчальної практики)

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ім'я та по-батькові)

«____» _____ 20__ р.

Календарний план проходження практики

№ з/п	Найменування заходів	Строк виконання	Відмітка про виконання
1	2	3	4

Практикант

_____ (спеціальне звання) _____ (підпис) _____ (ініціали, прізвище)

Керівник практики

_____ (посада)

_____ (спеціальне звання) _____ (підпис) _____ (ініціали, прізвище)

Робочі записи під час практики

№ з/п	Найменування заходів	Строк виконання	Оцінка	Підпис керівника

Примітки: 1. У робочих записах здобувач стисло відображає роботу, яка ним виконана протягом дня.
2. У графі «Заходи» відображається стислий зміст вивченого матеріалу (документи служби, посадові обов’язки, оперативно-тактична характеристика району тощо).
3. У щоденнику можуть бути відображені пропозиції здобувача, які необхідно довести до відома керівництва підрозділу або закладу вищої освіти з питань покращення організації та проведення практики.

Відгук і оцінка про роботу здобувача на практиці

(назва структурного підрозділу бази практики)

Керівник практики _____ (посада)

_____ (спеціальне звання)   _____ (підпис)   _____ (ініціали, прізвище)

« _ » _____ 202_ року

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

Додаток 2

до Методичних рекомендацій
щодо проведення практики
здобувачів вищої освіти закладів
вищої освіти цивільного захисту

Затверджую

Начальник _____
(найменування підрозділу)

_____
(спеціальне звання)

_____
(підпис)

_____
(ініціали, прізвище)

« ___ » _____ 202__ року

М П

Звіт

про проходження практики
здобувачем групи _____, ___-го курсу

_____
(назва ЗВО ЦЗ, підрозділ та посада, на якій проводиться практика)

_____
(прізвище, ім'я та по батькові)

У звіті висвітлюються:

назва підрозділу, його коротка характеристика;

підсумки виконання програми практики та індивідуального завдання кафедри (що конкретно зроблено, вивчено, узагальнено, відпрацьовано практично);

висновки щодо позитивних моментів організації та проходження практики; труднощі і недоліки, які були за період проходження практики, недостатність у знаннях, отриманих під час навчання;

обґрунтовані пропозиції (якщо такі є) щодо покращання організації практики.

(Обсяг - не менше 2 сторінок)

Склав:

здобувач _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

" ___ " _____ 202__ року

пропозиції від керівництва підрозділу (керівника практики) щодо вдосконалення організації практики;

відмітка про виконання індивідуального плану.

Керівник практики _____
(спеціальне звання) (підпис) (ініціали прізвище,)

« ___ » _____ 202__ року